

Informacje ogólne o prawie wykonywania zawodu pielęgniarki, prawie wykonywania zawodu położnej

W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w art. 65 ust. 1 ustanowiono zasadę wolności wyboru zawodu i jego wykonywania, ale jednocześnie zastrzeżono, że od zasady tej są wyjątki określone w ustawach szczegółowych. Taki przepis oznacza, że państwo może w drodze ustawy lub na mocy przepisów wykonawczych do ustaw, uzależnić dostęp do wykonywania zawodu od spełnienia określonych prawem warunków.

Prawo wykonywania zawodu pielęgniarki i zawodu położnej, podobnie jak w przypadku innych wolnych zawodów, stwierdza samorząd pielęgniarek i położnych, w granicach samodzielności przyznanej mu przepisami prawa. Do właściwości samorządu należy rozstrzygnięcie, czy kandydat zamierzający wykonywać zawód pielęgniarki lub zawód położnej, spełnia określone ustawą warunki potrzebne do wykonywania tych zawodów. Na tej podstawie właściwy organ samorządu, jakim jest okręgowa rada pielęgniarek i położnych - decyduje o przyznaniu lub też o odmowie stwierdzenia prawa wykonywania zawodu. Korporacja zawodowa nie podejmuje tych czynności z urzędu, tylko na wniosek zainteresowanej osoby. Osoba ubiegająca się o prawo do wykonywania zawodu powinna zgłosić się do okręgowej izby pielęgniarek i położnych, na której terenie zamierza wykonywać zawód. Jeżeli zawód będzie wykonywany na terenie dwu lub więcej izb, pielęgniarka lub położna może wybrać okręgową izbę, do której chce przynależeć - art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 19 kwietnia 1991 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych. (Dz. U. Nr 41, poz. 178 z późn. zm.).

W przypadku zmiany miejsca wykonywania zawodu na miejsce na terenie działania innej okręgowej izby pielęgniarka lub położna obowiązana jest niezwłocznie wnioskować o wykreślenie z rejestru, w którym figurowała, po czym złożyć wniosek o wpis do rejestru na obszarze izby, w której podjęła pracę.

Stwierdzenie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub zawodu położnej łączy się z wpisem do rejestru członków samorządu pielęgniarek i położnych. Jest to obowiązkowa przynależność do samorządu.

Wspólnym wymogiem dla wszystkich, którzy ubiegają się o prawo wykonywania zawodu, niezależnie od posiadanego obywatelstwa jest warunek posiadania pełnej zdolności do czynności prawnych. W świetle polskich przepisów pełną zdolność do czynności prawnych posiada osoba, która ukończyła 18 rok życia (art. 11 Kodeksu cywilnego) oraz, która nie jest całkowicie lub częściowo ubezwłasnowolniona (art. 12 -13 k.c.).

Posiadanie pełni praw publicznych oznacza korzystanie:

- z czynnego i biernego prawa wyborczego do organów władzy publicznej, organów samorządu zawodowego lub gospodarczego,
- z prawa do udziału w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości oraz do pełnienia funkcji w organach i instytucjach państwowych oraz samorządu zawodowego,
- z prawa do posiadania stopnia wojskowego,
- z prawa do uzyskania orderów, odznaczeń i tytułów honorowych.

Zwolnienie z obowiązku uzyskania prawa wykonywania zawodu

Pielęgniarka, położna o odpowiednio wysokich kwalifikacjach, nie posiadająca prawa wykonywania zawodu w Rzeczypospolitej Polskiej, ale posiadająca to prawo w innym państwie, może brać udział w naradzie pielęgniarskiej oraz udzielać świadczeń wymienionych w art. 4 lub w art. 5, których potrzeba wynika z narady, jeżeli została zaproszona przez szpitale lub medyczne instytuty naukowo-badawcze oraz Naczelną Radę Pielęgniarek i Położnych lub właściwą okręgową radę pielęgniarek i położnych - art. 14 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej.

Wygaśnięcie prawa wykonywania zawodu

Prawo wykonywania zawodu pielęgniarki lub prawo wykonywania zawodu położnej wygasa w razie utraty obywatelstwa polskiego, utraty prawa stałego pobytu, utraty pełnej zdolności do czynności prawnych lub jeżeli upływa termin, na jaki zostało wydane. Wygaśnięcie prawa wykonywania zawodu skutkuje wykreśleniem z rejestru pielęgniarek lub rejestru położnych.

Zrzeczenie się prawa wykonywania zawodu

Pielęgniarka lub położna może zrzec się prawa wykonywania zawodu lub też zawiesić wykonywanie zawodu na czas nieokreślony. O podjętym zamiarze powinna na piśmie powiadomić okręgową radę.

Utrata zaświadczenia o prawie wykonywania zawodu

W przypadku utraty zaświadczenia o prawie wykonywania zawodu, pielęgniarka i położna powinna niezwłocznie zawiadomić okręgową radę, która to zaświadczenie wydała. W związku z tym, że są to druki ścisłego zachowania, unieważnia się druk prawa wykonywania zawodu podając jego numer. O fakcie unieważnienia, jak i o wydaniu duplikatu prawa wykonywania zawodu zawiadamia się wszystkie okręgowe izby pielęgniarek i położnych.